

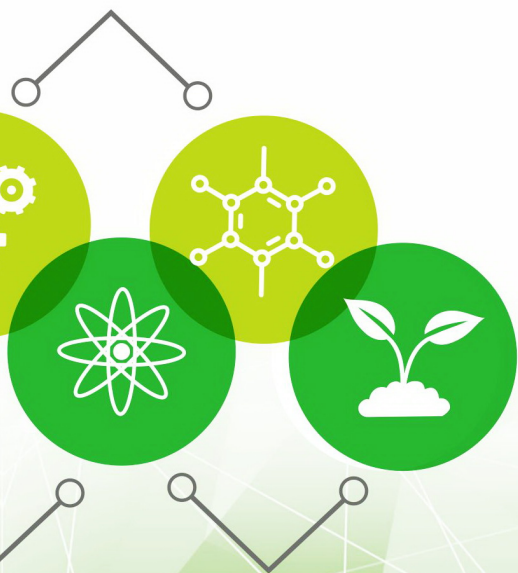
ISSN 2524-0986

iScience®

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 4(60)
Часть 7

**Переяслав
2020**

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

**ВЫПУСК 4(60)
Часть 7**

Апрель 2020 г.

ЖУРНАЛ

**Выходит – 12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года**

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Кокур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смырнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Гораченко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егизарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Мусабаева М.Н.	д-р геогр. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав, 2020. - Вып. 4(60), ч. 6 – 183 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, ჯუჯრენ

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Мелдеш Мәдина Нұрланқызы, Омарбекова Айкүміс Ілиясқызы (Нұр-сұлтан, Қазақстан) ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТАРДЫҢ ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ҚҰҚЫҒЫН ҚОРҒАУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ ҚЫЗМЕТЕРІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ.....	111
Мурадян Светлана Сергеевна, Гишян Мариам Арменовна, Сардарян Лейли Оганнесовна, Степанян Шушаник Мартиковна (Ереван, Армения) СОДЕРЖАНИЕ ОБУЧЕНИЯ ЯЗЫКУ ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ СЛУХА	115
Мурадян Светлана Сергеевна, Софья Андраниковна Абраамян (Ереван, Армения) ЗНАЧЕНИЕ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГР В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ У ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ СЛУХА.....	120
Мурадян Светлана Сергеевна, Саргсян Мери Ваняевна (Ереван, Армения) ПОСТАНОВКА РАБОТЫ ИЗУЧЕНИЯ ПАРИКМАХЕРСКИХ ПРЕДПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ В ШКОЛЕ ДЛЯ ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ СЛУХА	125
Непша Олександр Вікторович, Гришко Світлана Вікторіна, Передерій Дар'я Миколаївна, Блищик Маргарита Валеріївна (Мелітополь, Україна) ДЕЯКІ ПРИЙОМИ РОБОТИ З КАРТОГРАФІЧНИМИ ПОСІБНИКАМИ ЯК ДЖЕРЕЛОМ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ	131
Петрова Юлия Андреевна, Сергеева Марина Варисовна (Йошкар-Ола, Россия) ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ В ОРГАНИЗАЦИЯХ СРЕДНЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	137
Рыстыгулова Венера Ботабаевна, Жаксылықова Айжан Камильқызы (Алматы, Қазақстан) ФИЗИКА ПӘНІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ	141
Савельева Екатерина Николаевна (Йошкар-Ола, Россия) ОПЫТ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ОСНОВНЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ПРОФОРИЕНТАЦИОННОГО КОНСУЛЬТИРОВАНИЯ ОБУЧАЮЩИХСЯ, ИМЕЮЩИХ ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ СПОСОБНОСТИ.....	147
Садыков К. И., Біраяқ Ж. Б., Кулейменова Л.М. (Қарағанды, Қазақстан), Сатбаев Е. К. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) ОҚУ-ТӘРБИЕ ҮРДСІНДЕ ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ӨСКЕРІ ДӘСТҮРІ НЕГІЗІНДЕ ОҚУШЫ ЖАСТАРДЫҢ ОТАНСҮЙГІШТІК ҚАСИЕТТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МӘНІ	150
Сергеева Марина Варисовна, Петрова Юлия Андреевна (Йошкар-Ола, Россия) ПЛЮСЫ И МИНУСЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В СФЕРЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	156

УДК 528.91

Непша Олександр Вікторович, Гришко Світлана Вікторіна,
Передерій Дар'я Миколаївна, Бليщик Маргарита Валеріївна
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького
(Мелітополь, Україна)

ДЕЯКІ ПРИЙОМИ РОБОТИ З КАРТОГРАФІЧНИМИ ПОСІБНИКАМИ ЯК ДЖЕРЕЛОМ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ

Анотація. Основна функція географічної карти - дати знання про розміщення предметів і явищ на земній кулі в їх русі і розвитку. Величезною є роль карти в упорядкуванні наявних в учнів знань і у встановленні взаємозв'язків між елементами природи і господарства за допомогою умовних картографічних знаків. Так як факти, уявлення, поняття в учнів пов'язуються з певною конкретною територією на карті, то вона полегшує засвоєння і запам'ятовування знань. В процесі роботи по картах в учнів розвиваються уява, пам'ять, мислення і мова. На цій основі засвоюються нові знання.

Ключові слова: картографічні посібники, карта, атлас, географічні об'єкти і явища, учні.

Непша Александр Викторович, Гришко Светлана Викторовна,
Передерий Дарья Николаевна, Блыщик Маргарита Валерьевна
Мелитопольский государственный педагогический университет
имени Богдана Хмельницкого
(Мелитополь, Украина)

НЕКОТОРЫЕ ПРИЕМЫ РАБОТЫ С КАРТОГРАФИЧЕСКИМИ ПОСОБИЯМИ КАК ИСТОЧНИКОМ ГЕОГРАФИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ

Аннотация. Основная функция географической карты – дать знания о размещении предметов и явлений на земном шаре в их движении и развитии. Огромна роль карты в упорядочении имеющихся у учащихся знаний и в установлении взаимосвязей между элементами природы и хозяйства при помощи условных картографических знаков. Так как факты, представления, понятия у учащихся связываются с определенной конкретной территорией на карте, то она облегчает усвоение и запоминание знаний. В процессе работы по картам у учащихся развиваются воображение, память, мышление и речь. На этой основе добываются новые знания.

Ключевые слова: картографические пособия, карта, атлас, географические объекты и явления, ученики.

*Nepsha Oleksandr, Hryshko Svitlana, Perederiy Darya, Blyshchik Margarita
Melitopol Bogdan Khmelnytsky State Pedagogical University
(Melitopol, Ukraine)*

SOME TECHNIQUES OF WORKING WITH CARTOGRAPHIC MANUALS AS A SOURCE OF GEOGRAPHICAL KNOWLEDGE

Annotation. *The main function of a geographical map is to give knowledge about the placement of objects and phenomena on the globe in their movement and development. The huge role of the map in ordering the knowledge available to students and in establishing the relationship between the elements of nature and the economy using conventional cartographic signs. Since the facts, ideas, concepts of students are associated with a specific territory on the map, it facilitates the assimilation and memorization of knowledge. In the process of working on cards, students develop imagination, memory, thinking and speech. On this basis, new knowledge is obtained.*

Key words: *cartographic aids, map, atlas, geographical objects and phenomena, students.*

Значне місце у викладанні географічних дисциплін займає робота з географічними картами. Робота з картами замінює безпосереднє вивчення територій на поверхні Землі, допомагає відтворити образ досліджуваних територій з їх основними характерними рисами. При цьому розвивається їх просторове, географічне мислення. Аналізуючи зміст карт і зіставляючи їх, використовуються і розвиваються прийоми логічного мовного і просторового образного мислення [1, с. 348; 2, с. 43]. Карта – початок географії, її друга мова, економний вираз географічного тексту, один з головних джерел географічної інформації, об'єкт вивчення в школі, наочний картографічний посібник з географії. На заняттях з географії карта виступає як об'єкт вивчення, джерело знань і як засіб наочності. За способом застосування виділяються настінні, настільні та електронні географічні карти. Крім того, в навчанні географії застосовуються топографічні карти, космоснімки і контурні карти [3, с. 80; 4, с. 47].

Використовуючи карту як джерело знань, необхідно вирішити найбільш важливу методичну задачу – навчити учнів її читати [9, с. 23; 10, с. 140].

Знання карти і вміння її читати – поняття нерівнозначні. Уміння читати карту складається зі складної системи взаємопов'язаних дій. Однак формування умінь і навичок читання карти передбачає не тільки ознайомлення зі способом дій, а й використання таких специфічних прийомів читання карти, як прийоми порівняння, накладення, опису географічних об'єктів [5, с. 78; 6, с. 130].

Розглянемо особливості кожного прийому на прикладах.

Будь-якого виду використання карти має передувати знайомство з нею, спочатку загальне, а потім і поглиблене. Один із прийомів читання карти передбачає, перш за все, ознайомлення учнів із загальними вимогами користування картою як джерелом знань. Для того щоб учні оволоділи цим прийомом, їх необхідно ознайомити зі складом наступних дій:

1. Прочитай назву карти.

2. Познайдитися з легендою карти.
3. Знайди, позначені в легенді об'єкти і явища на карті.
4. За картографічною сіткою з'ясувати, в яких показниках дана оцифровка градусної мережі.
5. Ознайомитися з масштабом карти. Визначити ступінь зменшення.
6. З'ясувати, чи є додаткові матеріали, включені в зміст карти (графіки, діаграми).
7. Прочитати текст підручника, карти атласу, знайти виділені в тексті підручників назви географічних об'єктів на карті, зіставити із зображенням цих об'єктів на схемах, малюнках, даними довідкового матеріалу.

Один з найважливіших прийомів читання карти – складання описів географічних об'єктів і явищ [7, с. 111].

Цей прийом сприяє формуванню як загальних, так і одиничних понять. Важливо при описі географічних об'єктів і явищ користуватися типовим планом їх характеристики. Приступаючи до роботи, учні повинні усвідомити яку інформацію вони повинні отримати з її змісту.

Наприклад, при описі гір використовується такий план:

1. В якій частині материка розташовані гори?
2. В якому напрямку витягнуті гори?
3. Яка їхня протяжність?
4. Яка найбільша висота?
5. Де розташовані найвищі точки гір?
6. У чому особливості гірських хребтів?
7. До якого типу гір вони відносяться?

Учитель вказує на джерело інформації. Направляючи діяльність учнів, в ході бесіди з'ясовує:

1. Якими даними карти ти скористаєшся, щоб визначити: місце розташування та напрямки гір, їх протяжність і висоту.

2. За якими ознаками на карті можна визначити час їх утворення?

Система завдань по опису географічних об'єктів ускладнюється у міру вивчення географічного матеріалу від класу до класу, включаючи: опис окремих об'єктів; опис окремих територій; комплексний опис ПТК; економіко-географічні характеристики секторів економіки.

Читання карти припускає використання прийому порівняння.

На перших етапах введення прийому необхідно ознайомити учнів із загальними правилами:

1. Вибери об'єкти для порівняння.
2. Відбери необхідні карти.
3. Визнач відмінні ознаки, за якими будеш проводити порівняння.
4. Зістав географічні об'єкти за даними карти, встанови схожість і відмінність між ними.
5. Поясни причини відмінностей і подібностей.

Для виконання завдання учням пропонують джерела знань і план послідовного вилучення інформації з карт. При цьому учнів знайомлять зі способами дій:

1. Визначте, яку частину території країни займає кожна з економічних зон.
2. Виявити, що припадає на кожен з економічних зон, чисельність населення.

3. Визначте склад і наявність природних ресурсів для кожної зони.

4. Встановіть склад промислової і сільськогосподарської продукції та частку кожного виду продукції.

Назва економічних зон	показники				
	Територія	Населення	Природні ресурси	Промислова продукція	Сільгосппродукція
Західна					
Східна					

У процесі навчання географії широке застосування знаходить прийом накладення карт. Він полягає в уявному поєднанні однієї і тієї ж території, але різного змісту. При цьому особливого значення набуває вміння використовувати прийоми порівняння і зіставлення різних тематичних карт. Так, наприклад, для того щоб встановити залежність між формами рельєфу, тектонічними структурами та районами поширення корисних копалин, важливо мати в наявності фізичну, тектонічну карти і карти родовищ корисних копалин.

Виявити взаємозв'язки між будовою земної кори, рельєфом і корисними копалинами. (Зіставляючи зміст карти «Будова земної кори» і фізичної карти світу, заповнити таблицю і зробити висновок.)

Карта «Будова земної кори» (велика тектонічна структура)	Фізична карта світу (Форма рельєфу)	Найбільш поширені корисні копалини

Методичні прийоми роботи з картами, що забезпечують засвоєння нових знань на уроках географії.

1. Визначити в програмі систему практичних робіт по картах.

Необхідно виявити:

– якими шляхами буде здійснюватися систематична робота з картами при вивченні географії;

– як будуть підходити учні до розуміння побудови карт, до розуміння «мови» карт різного змісту;

– які практичні роботи передбачають поступове повторення і розширення навичок читання карт різного змісту;

– якими практичними роботами готуються учні до складання комплексного опису природи, характеристики окремих територій і районів, використовуючи прийом накладення карт.

В процесі роботи завдання підбираються такі, які поступово ускладнюють роботу з картами від класу до класу.

2. Вправи в методичних прийомах першого ознайомлення учнів з картою.

Учитель повинен передбачити при підготовці цікаво продумане пояснення значення карти і складання питань до читання умовних знаків карти, вперше принесеної в клас. Ознайомлення з новою картою – це не простий переказ змісту легенди, а цілеспрямована робота, яка об'єднує безпосереднє уявлення карти учителем і навчання учнів користуватися даною картою.

3. Учитель повинен відібрати описовий матеріал до окремих об'єктів природи з метою формування, в учнів чітких одиничних уявлень. Завдання припускають показ на карті учням об'єкт перший раз. Учитель підбирає об'єкт, що зацікавив своїми особливостями або значенням, готує короткий опис об'єкта, що створює яскравий образ природи, відмінний від подібних йому, наприклад образ озера Чад (на відміну від інших озер Африки).

Методи повторення і перевірки знань в учнів в процесі різних робіт з картами.

Учитель повинен визначити:

- які знання і вміння слід перевірити в окремих класах;
- постійно знайомитися з новими формами перевірки знань;
- вміти правильно складати завдання для усних і письмових робіт.

1. Учитель повинен визначити цілі, види та місце перевірки знань за картами різного змісту, скласти план контрольних робіт.

План контрольних робіт по картам

Клас	По топографічним картам, цілі перевірки і зміст робіт	За контурними картами, цілі перевірки і зміст робіт	Письмові роботи з читання і накладенню карт
------	---	---	---

2. Підготувати завдання до контрольних робіт на перевірку вмінь учнів, читати і розуміти карту.

Завдання повинні бути творчого характеру, враховувати які саме знання та вміння підлягають перевірці, на скільки завдання відповідають цікавості, доступності, корисності.

3. Перевірити вміння проводити вимірювальні роботи на мапі і глобусі.

4. Визначити зміст і прийоми проведення контрольних робіт з контурними картами.

5. Учитель повинен чітко уявляти обсяг номенклатури по класах. Щоб правильно вибрати зміст диктантів і інших робіт.

6. Скласти завдання для перевірки в учнів умінь проводити різні розумові дії при роботі з картами.

Картографічні посібники – ключовий елемент культури географічної освіти, без якого неможливо уявити собі наш предмет. Карти і атласи – це джерела географічної інформації, засіб для організації на кожному уроці роботи з географічною інформацією, дослідних і проектних робіт, основа для дискусій на уроках, унікальний засіб формування усіляких умінь – регулятивних, пізнавальних та інших. Все, що можна вивчати в курсі географії без карт і атласів, більшою мірою має відношення до суміжних наук [6, 8].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вінніченко Д. В. Картографічна грамотність як складова частина географічної культури учнів / Д. В. Вінніченко, О. В. Непша // Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського: минушина, сучасність, майбуття: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. З міжнародною участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу; 28 листоп. 2019 р., м. Володимир-Волинський. – Луцьк: Вежа-Друк, 2019. – С. 348-350.

2. Даценко Л. М. Картографічні твори у шкільній освіті / Л.М. Даценко // Вісник геодезії та картографії. – 2010. – № 3 (66). – С.43-46.
3. Корнеев В.П. Використання карт і атласів на уроках географії та напрямки їх удосконалення / В. П. Корнеев // Матеріали IV Міжнар. наук.-метод. семін. з топограф. та картогр. (14–17 вер. 1999 р., Харків). – Харків, 1999. – С. 80-81.
4. Левада О. М. Подходы к формированию картографических понятий в школьном курсе географии / О.М. Левада // Moderni vzmozenosti vėdz – 2010: materiálz V Meyinárodní vědecko-praktiká konf., 27 ledna-5 února 2010 r. – Praha: Chemie a chemická technologie «Ekologie». – С. 47–50
5. Левада О. Формування картографічних компетентностей в шкільному курсі географії / О. Левада, В. Іванова, О. Непша // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: «Педагогіка». – Вип. 2. – Т. 21. – Мелітополь: Вид-во «Мелітополь», 2018. – С. 78–86.
6. Непша О. Методичні підходи до роботи з картографічними посібниками на уроках географії / О. Непша, Л. Прохорова, Т. Зав'ялова // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том II: Контексти ідентичності й свободи в освіті та науці: монографія. – Конін – Ужгород – Київ: Посвіт, 2019. – С.130-139. – С. 130-139.
7. Непша О. В. Формування картографічних знань в шкільному курсі географії / О. В. Непша, Г. І. Опашко, А. Р. Рішко // Актуальные научные исследования в современном мире. – Переяслав, 2020. – Вип. 2(58), ч. 6. – С.111-115.
8. Прохорова Л. А. Формування основ наукового світогляду учнів під час вивчення шкільного курсу географії / Л. А. Прохорова, Т. В. Зав'ялова // Інноваційні процеси в науці та освіті: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (23 жовтня 2019 року): збірник тез. – Бердянськ: БДПУ, 2019. – С. 45-46.
9. Сосса Р.І. Картографічне забезпечення вивчення географії в школі / Р. І. Сосса // Географія та основи економіки в школі. – 1998. – № 3. – С. 23-26.
10. Остроух В. І. Картографічне забезпечення навчального процесу з географії / В. І. Остроух // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії: зб. наук. пр. / Відп. за вип. О. О. Жемеров. – К.: Ан текс, 2000. – Вип. 1. – С. 140-143.